

CATECHISMUS ZONDAG 52 VRAAG 127

Ds. D. Chr. Overduin

16 september 1990

Catechismus zondag 52 vraag 127

Schriftlezing : Openbaring 3 : 7 - 13

Zingen : Psalm 135 : 1,2

Gebed des Heeren : 7

Psalm 18 : voorz,1,9

Gebed des Heeren : 8,9

De 52e Zondag.

VRAAG 127: Welke is de zesde bede?

ANTWOORD: "Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze." Dat is: Dewijl wij van onszelf alzo zwak zijn, dat wij niet een ogenblik zouden kunnen bestaan, en daartoe onze doodvijanden, de duivel, de wereld, en ons eigen vlees, niet ophouden ons aan te vechten, zo wil ons toch staande houden en sterken, door de kracht uws Heiligen Geestes, opdat wij in deze geestelijke strijd niet onderliggen, maar altijd sterke weerstand doen, totdat wij eindelijk te enenmale de overhand behouden.

THEMA: DONKER EN LICHT IN DE VERZOEKING

Ik vind dit een bijzonder antwoord. Een ingrijpend, ontroerend antwoord. Een antwoord waarbij je niet geconfronteerd wordt met een mens die het IS, die het HEEFT, die het DOET. Maar met een arm mens, die zich bewust is van de situatie waar hij zich in bevindt. Dat is al een groot voordeel, als je weet in welke situatie je je bevindt. Dat is al een ontdekking op zich. Immers, je leest in de Bijbel: De mens gaat in een beeld daarheen. Je leest in de Bijbel: Als een droom na het ontwaken. Je komt het zo vaak tegen, de voorstelling dat de mens als in een roes en in een droom door het leven gaat en dan afgelopen. Hoe worden zij, tot ieders schrik, vernield als in een ogenblik. Nooit wakker geworden. Nooit ontwaakt. Terwijl er geschreven staat: Ontwaakt, gij die slaapt, en staat op uit de doden en Christus zal over u lichten.

Deze man weet er wel iets van. Dat weet hij uit genade. Dat heeft de Heere God hem geleerd en bekend gemaakt. Anders zou hij het ook niet weten. Want wij zingen liever: Wij zijn sterk, en, wij zijn niet bang, dan dat we echt de Heere God om hulp vragen om er doorheen te mogen komen. Dat we niet alleen onderliggen, maar dat we ook niet zouden ondergáán, voor eeuwig.

Het gaat in deze vraag om de verzoeking.

Dat is altijd een beetje moeilijk, dat weten jullie nog wel uit vorige catechismuspreken, misschien: Verzoeking en beproeving.

Je hebt dat bekende woord van Jakobus, hij zegt: God verzoekt een mens niet - ik geef het even vrij weer - God kan niet verzocht worden met het kwade. Het is alsof hij zeggen wil: Je moet niet denken dat de Heere een mens als het ware verleidt en verlokt. Een mens wordt van zijn eigen begeerlijkheid, zegt hij, verlokt en verleid en tenslotte baart, er komt niets anders uit tevoorschijn dan de dood. Nu, dat is op zich duidelijk, dat zeggen wij wel eens: God is niet de auteur van de zonde. Want Hij is heilig en Hij is rein en rechtvaardig. Daarom zeggen wij: Je moet verschil maken tussen beproeven en verzoeken.

Verzoeken is iets dat heeft altijd een kwade achtergrond. En dat is altijd bedoeld om iemand ongelukkig te maken.

Maar beproeven is iemand proberen sterker te maken. Dat heeft een goed doel. Nu, op zich is daar niet op tegen, als je dat zo in je gedachten voorhoudt. Dat je denkt:

CATECHISMUS ZONDAG 52 VRAAG 127

Verzoeken, dat is verkeerd. Maar beproeven, dat is met een goed doel.

Het gaat niet helemaal op. Soms worden de woorden in de Bijbel door elkaar gebruikt. Dan zou je zeggen: Hier moest toch eigenlijk 'beproeven' staan en dan staat er 'verzoeken'. En soms denk je, daar moest 'verzoeken' staan en dan staat er bijvoorbeeld 'beproeven'.

Daarom zei ik: Het is heel moeilijk. Je kunt over deze bede ontzettend lang denken en allerlei dingen opnoemen die wij niet begrijpen. We mogen er gerust iets van noemen, maar het mag natuurlijk nooit de hoofdzaak zijn, wat wij allemaal niet begrijpen. Er staan dingen genoeg in de Bijbel ook, die wij niet kunnen begrijpen.

Je leest aan het eind van het boek Samuël: En de toorn van de Heere ontstak tegen het volk Israël. En Hij - de Heere - porde David aan, zeggende dat hij het volk zou tellen.

In Kronieken wordt dezelfde geschiedenis verteld. Daar lees je: Toen stond de satan tegen Israël op. En hij - de satan - porde David aan om het volk te tellen. Om zo de straf van God over het volk te laten komen.

Je zou zeggen, dat is precies het tegengestelde. In het ene lees je dat de Heere het doet en in het andere lees je opeens van de duivel. Dat kan je natuurlijk proberen te verklaren, daar kan je ook wel iets van zeggen. Uiteraard is de duivel ook niet almachtig, in de goede zin van het woord. Maar, ik bedoel, hij is ook in de macht van de Heere God. De Heere God kan de verzoeking gebruiken om Zijn doel te bereiken. Maar dat de duivel het dóét.

Je leest dat bij Job ook. De duivel krijgt de ruimte om Job het leven ontzettend moeilijk en zwaar te maken. En dat is geen kleinigheid, als je dat leest. Onbegrijpelijk. Alles raakt hij kwijt. Hij blijft maar alleen over. Maar, al deed de duivel dat, in die storm en in dat vuur en in al die toestanden, die ziekte van Job, het ging niet buiten de Heere om. Je kunt merken dat de Heere nauwkeurig luistert wat Zijn knecht Job zegt en wat de vrienden zeggen en wat zijn vrouw zegt en noem maar op.

Aan de ene kant is daar iets van donker in, iets donkers. Je leest in de Bijbel: Is er een kwaad in de stad, dat de Heere niet doet? Met andere woorden: Er gebeurt wat, er komt een vreselijke ramp, er komt een klap, er komt iets dat ontzetting baart, in een stad of in een land. En kan je de Heere daar dan buiten denken? Gaat het buiten Hem om? Dat kan je niet zeggen. Komt, zegt Job, moet je eens luisteren, komt niet uit de hand des Allerhoogsten het kwade en het goede? Zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet? Dan kunnen wij al gauw zeggen: Ja, dat is onzin, want hoe kan God nu het kwade ... Ja, en toch is het kwaad ook in Zijn hand. Daar zit een grote donkerte in. In het verband tussen God en het kwaad. Hoe is God daarin aanwezig? Er is weleens gezegd, en daar zit ook wat in: De duivel moet ook meewerken. De duivel is als een herdershond, een grommende herdershond. Maar hij moet wel de schapen bij de herder houden. Hij loopt er maar omheen te draven, om die schapen, en die schapen zijn soms doodsbang, maar hij drijft ze wel weer naar het punt toe waar ze moeten zijn. Zo kan het met de zonde ook zijn. Een mens kan stik-, stik-hoogmoedig zijn, dat hij met zijn neus in de lucht loopt en een groot woord voert. En opeens zie je er wat gebeuren in zijn leven. Hij maakt een val. Opeens is zijn naam, zijn eer, alles is gekrenkt, geknakt, voorgoed.

CATECHISMUS ZONDAG 52 VRAAG 127

Eens een dief, altijd een dief. Zo is het onder de mensen. Maar het is wel erg, zoiets. Je moet er niet min over denken. Maar dat de Heere dat nu kan gebruiken, die verzoeking, of die beproeving, waarbij blijkt wat er in het hart van die mens is, om hem tot erkentenis te brengen: Zo wij sterk zijn, daarvan zijt U alleen de eer; vermogen wij ook iets, zulks alles komt o Heer van uw goedheid, die ons bescherming is bevonden. Hetzij dat wij benauwd zijn, nu of te enige stond. Dat moeten wij leren.

Ik weet van een man, ik heb nog een poosje zo'n beetje college bij hem gelopen, die had een broer en, hij zei, die was nog veel knapper. Nou, en die man die ik beoogde, ik denk dat die negen talen sprak. Maar hij zegt, die was nog veel knapper. Ongelooflijk. En hij was net met zijn proefschrift bezig en toen kreeg hij hersenvliesontsteking en hij was weg. Vreselijk hè? Ja, dat is vreselijk. Doet God dat nu? Of is dat nu iets van de duivel of is dat nu toevallig? Ja, maar als God nu zegt: Jongen, het is beter dat jouw hersenpannetje bezwijkt, Ik haal je bij Mij, dan dat het helemaal de verkeerde kant uitgaat met je. Dan kan je zeggen: Ja, maar dat kan God toch ook wel voorkomen, dat we niet zo hoogmoedig zijn en dat we niet ... Ja, dat is waar. Maar soms lijkt het er op dat de Heere God dat niet kan voorkomen. Dat mensen zo vreselijk sterk zijn in hun verzet, dat het net is alsof de Heere zegt: Nou, dan maar stoppen. Kom maar.

Kijk, ja, en wie zijn wij dan, als zo'n man, zo'n jonge man, zo'n briljante jonge man, zo veelbelovend, als hij ons dan al jaren en jaren voor mag zijn om God eeuwig te loven en te prijzen en Hem te verheerlijken en blij en gelukkig te zijn. Ja, dat dringt niet tot ons door, wij zien alleen op het verdriet en dan weten we geen raad. Maar de Heere, Die weet wél wat Hij doet.

Verzoeking.

Wat is dat?

In het Nieuwe Testament wordt er mee bedoeld een soort proef, - ik neem nu verzoeken en beproeven een klein beetje in elkaars verlengde - met andere woorden: Jullie hebben een seizoen de lessen gevolgd, op school, hogere of lagere school, en nu komen de repetities. Dat wordt een beetje bedoeld met 'verzoeken'. Jij wordt gezocht. Al zit je achter in de klas, je wordt ver-gezocht. Die meester, die docent, die meneer of die juffrouw, die zegt: Ja, zeg jij eens, dat of dat, of, vul dat of dat eens in. Dan wil hij of zij kijken: Wat weet je er nu van? Wat heb je nu opgestoken? Die meester vraagt vaak heel wat. Soms denk je weleens als kind: Hij vraagt het onmogelijke. Hoe kan ik dat nu allemaal in mijn hoofd krijgen? Die meester weet dat wel, maar die denkt: Ja, ik moet het onmogelijke vragen om het mogelijke mogelijk te maken. Die weet wel dat als je vijftig procent, misschien wat meer, onthoudt, dan is dat al heel mooi. Maar hij wil het wel weten. Hij wil kijken of je er iets mee kunt dóén, of je er iets van geléérd hebt.

Zo'n voorbeeld kan je ook uit de Bijbel geven.

Hizkia was een hele goeie koning. Hij wandelde, net zoals zijn vader David, in de vreze van de Heere. Hij zegt: Heere, Uw weet het, dat ik in Uw vreze eerbiedig gewandeld heb. Hij wordt vreselijk ziek. Hij is verschrikkelijk bedroefd, want hij

CATECHISMUS ZONDAG 52 VRAAG 127

denkt: Ik moet sterven. Er is nog niet eens een opvolger geboren. Dat is helemaal erg, in die tijd. De Messias moet komen, dat heeft de Heere beloofd. Die grote Zoon van David. En nu is die man doodziek, hij heeft misschien ook wel kanker gehad. Dat kan best. Nu ze al die oude botten onderzoeken die ze opgraven van duizenden jaren geleden, blijkt dat de mensen toen ook al zulk soort ziektes hadden. Dat kunnen ze nog zien, terugvinden. Dat kan bij Hizkia ook. Hij kreeg een gezwel. En hij vond het erg, hij schreeuwde tot de Heere, hij was zo verdrietig: Heere, Heere, wees toch mijn borg, ik word onderdrukt, is dit nu het einde? Hij lag op zijn bed met zijn gezicht naar de muur, hij piepte als een zwaluw en hij kirde als een duif, zo benauwd had hij het, zo ziek, zo uitzichtloos. En toen kwam de profeet Jesaja, die zegt: De Heere heeft het gehoord, je mag nog vijftien jaar leven. En je moet maar een klomp vijgen nemen en er op leggen, dan wordt het beter. En het was beter geworden. En die man blij naar de kerk, natuurlijk zingen en spelen en hij zal wel een versje opgegeven hebben aan de muzikanten die je had in de tempel, met de instrumenten: Looft God, looft Zijn Naam alom, looft Hem in Zijn heiligdom. Hij zei: Nou, dat restje van mijn leven, die vijftien jaar, zal ik al zoetjesaan voortwandelen, om de kinderen nog wat te kunnen vertellen, het nageslacht, dat God goed is voor een arm mens. Je zou zeggen: Tjoh, wat is die man daar goed mee geweest, met die ziekte.

Maar ja ... Nu gaat de Heere hem beproeven.

De Heere zegt: - dat staat er zo menselijk geschreven, anders begrijpen wij er helemaal niets van - Ik wil eens weten hoe het nu met dat hart van Mijn kind Hizkia is. Want als hij zo is, wat ik nu hoor, dan zou hij eigenlijk beter maar in de hemel bij Me kunnen komen. Ik zal almaar zoetjes voortgaan en op snarenspeel spelen, al de dagen.

Daar komen mensen, deftige heren, een karavaan, helemaal uit Babel, mooie kleren aan, kamelen, het stopt op het pleintje bij het paleis. Ze dienen zich aan. Het zijn gezanten. Of ze de koning even mogen spreken. Ze hebben mooie cadeaus meegenomen. En ze worden binnengelaten. Hizkia voelt zich heel vereerd. Ze schudden elkaar de hand. Wat is de reden van uw bezoek? Wij kwamen onze felicitaties overbrengen van onze koning, dat u beter geworden bent. Dat hadden ze daar helemaal gehoord. Hoe is het precies gegaan, majesteit, als wij het mogen vragen? Ja, merkwaardig. Misschien heeft hij wel gezegd, net als wij zo vaak doen: Nou, je moet dat eens nemen, een klomp vijgen, enz. Misschien spreekt hij wel helemaal niet over die God, Die hem beter gemaakt heeft. O, daar begrijpen die mensen toch niets van. Die hebben hun eigen goden, Mardoek en noem maar op. Maar ze kijken zo eens rond, die prachtige schilderijen, mooie beeldhouwwerken. O, dat is nog niets, zegt hij, ik zal jullie eens wat anders laten zien. Hij laat de sleuteldrager komen met de grote sleutel op zijn nek - zo groot waren die sleutels in die tijd - die doet hem in het slot van de schatkamer, waar al de schatten zijn, die in de loop van honderden jaren bijeen verzameld zijn. Ik denk dat onze koningin er ook wel heel wat zal hebben, van die mooie dingen uit allerlei landen. Dit is van de koningin van Scheba, dit is van Hiram, dit is van die, dit is van Prachtig, schitterend. Het is toch een wonder, zo'n klein landje, zoals Kanaän, dat er zulke geweldige koningen geweest zijn, die wereldberoemd waren om hun wijsheid, om

CATECHISMUS ZONDAG 52 VRAAG 127

hun overwinningen, om hun God.

Nou, die mensen, het is fantastisch. Ze zijn heel blij, ze hebben nog gauw op een papiertje geschreven van die klomp vijgen. Misschien hebben ze er ook nog weleens wat aan. En met diepe buigingen, nadat ze lekker hebben gegeten en gedronken met elkaar, gaan ze weer weg.

En dan opeens komt daar die man binnenstappen. Jesaja. Die zegt, met een heel streng gezicht: Wat hebt u nu gedaan? Ja, zegt hij, ik heb alles laten zien, ik heb niets achtergehouden. Wat dwaas heb je gedaan, zegt de profeet, ik heb een slechte boodschap: Al die dingen, die je hebt laten zien, zullen allemaal gestolen worden. Die gaan allemaal naar Babel. Alles gaat eraan, hier. Maar - het gezicht van Hizkia betreft - het zal in jouw dagen niet meer gebeuren. Jij mag in vrede sterven, maar het komt wel. Dat je toch zo dwaas hebt kunnen doen.

Kijk, dat was nu een soort 'beproeving', die in de vorm van een 'verzoeking' bij hem kwam. Toen kwam de hoogmoed, toen kwam het eigen ik op de voorgrond en toen vergat hij: 's Heeren goedheid kent geen palen.

Daar heb je nu een voorbeeld.

Die Babyloniërs, dat was een verzoeking. Maar de Heere beproeft Zijn knecht om eens te kijken: Hoe staat het er nu bij met je? Ben je al zover als jouw voorvader David, die zei: 't Is goed voor mij verdrukt te zijn geweest opdat ik dus Uw Goddelijk recht zou leren, sinds heeft mijn hart voor hovaardij gevreesd. Ik was er bang voor.

Toen bleek dat het bij Hizkia niet zo was.

Verzoeken.

Ja, je wordt vér-gezocht, hoor. En beproefd.

Daarom staat er ook in de Romeinen-brief dat geschreven over de bevinding, dat betekent eigenlijk 'beproefdheid'. Dat de Heere als het ware in een smeltkroes brengt, dat Zijn werk alleen geëerd wordt en het schuim weggedaan wordt.

Ja, leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.

En Jakobus zegt: Broeders, acht het voor grote vreugde, als je in velerlei verzoeken valt en beproevingen. Want dat werkt wat uit, zegt hij. Dat werkt wat uit, daar moet je blij mee zijn. Je leert er wat mee. Je leert er misschien mee: Die op de hoge God vertrouwt, heeft op geen zand gebouwd. Want Hij is een waarmaker van Zijn Woord.

Dat is mooi gezegd van Jakobus. Dat is trouwens door de Heilige Geest gezegd.

Maar nu de praktijk.

Leid ons niet in verzoeking.

Dat is: Dewijl wij van onszelf zo zwak zijn.

O, dat vind ik zo mooi gezegd. Weet je waarom? Ik klamp me daar een beetje aan vast. Je moet het me niet kwalijk nemen, dat ik het zeg, dat ik zo ondeugend ben, maar ik klamp me er een beetje aan vast. Ik denk: Zou het echt waar zijn, zou die man ook zo zwak geweest zijn? Dat hij niet een ogenblikje - nou, een ogenblik dat is maar een knipperingetje met je ogen - dat wij niet één ogenblik kunnen bestaan.

Hè? Ja!

Hij begint, zou je zeggen, met zichzelf: Ik ben zo zwak, wij zijn zo zwak. Ik ben blij

CATECHISMUS ZONDAG 52 VRAAG 127

dat hij het zo gezegd heeft - het is de Bijbel niet, de catechismus, maar het is er wel op gegrond - een paar honderd jaar geleden, al kan ik het niet begrijpen, dat familieleden van ons zwak zijn. Geestelijke familieleden, grootvaders en oma's en vaders en moeders, mannen en vrouwen, kinderen.

Tjonge, is dat dan een soort kenmerkend iets voor de familie?

Ja, dat is een kenmerkend iets, dat we van ONSZELF, bij ons vandaan gezien, zo zwak zijn dat we niet één ogenblik kunnen bestaan.

Dries van Agt zei indertijd dat hij voor de duvel en z'n ouwe moer niet bang was. Nou dat was een kerel met pit, hoor, vind ik. Joop den Uyl zei dan: Die vent is van beton. Maar goed. Maar hij zei dat, dat hij voor duvel en z'n moer niet bang was. Nou, ik weet het niet, hoor, of je zoiets kunt zeggen.

Dit is anders. Als je dit leest, dan krijg je meer de indruk: Heere, ik ben zo'n mug, zo'n vlieg, als die duvel over me heen valt, dan ben ik gelijk een vetvlek, dan ben ik verpletterd, dan is er niets meer van me over. Deze man is blijkbaar wél bang. Als God in Zijn toorn op een mens valt, waar blijft hij?

Ja, maar we hebben toch gehoord van de vergeving? Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren? En daar hoort toch ook bij dat er vergeving IS. Bij U IS vergeving. Nou, dan ben je toch blij? Dan is toch de weg open? Dan mag je toch weer verdergaan, als er vergeving is? Ja maar daarom staat er nu juist - het is jammer, het staat er niet bij - maar in het gebed staat: Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren EN leid ons niet in verzoeking. Net als bij dat vorige: Geef ons heden ons dagelijks brood EN vergeef ons onze schulden.

Doordat we brood hebben is er ook schuld. Leven we, doen we.

Maar nu staat ook die bede om vergeving en om de schuldenaars te vergeven min of meer vastgekoppeld met een worteltje aan het vervolg: EN leid ons niet in verzoeking. Dat betekent dat het met elkaar te maken heeft.

Vergeving.

O, je hebt mensen die praten er zo ontzettend makkelijk over. Je hoeft je nergens zorgen over te maken. Het is allemaal in orde. Vaak praten ze heel oppervlakkig, omdat ze zo weinig nog van de Heere God en van zichzelf kennen. We hopen dat de Heere het dan nog leert. Want je voelt, dit is heel anders. Die mensen zeggen bij voorkeur: Ach, dat is maar de catechismus, dat is niet de Bijbel. Of ze zeggen gewoon: Ja, maar dat is niet het overwinningsleven. We hebben een overwinningsleven, wij zijn toch onze schuld is vergeven, we hebben de Heere Jezus Christus aan onze kant. Dat akelige Calvinisme. Altijd zo laag bij de gronds. Ja, ja ...

En leid ons niet in verzoeking.

Als je nu iets weet van vergeving en iets van schuldvergeving, ook de naaste, dan komt tegelijk, je zou zeggen, dat examen: Wie denk je nu dat je bent? Geef eens antwoord. Ik ben bekeerd, ik ben dit, ik ben dat, ik heb Jezus, ik heb Dat is nu het examentje, dat is nu vér-gezocht. Die vraag komt.

En nu het antwoord. Wat zeg je dan?

Kijk, de verleiding en het elastiek dat we in ons hebben, of de gist, om wat te worden en wat te betekenen zijn zo groot dat een mens vaak op een zeer oppervlakkige - oppervlakkig kan ook diepzinnig zijn, oppervlakkig kan 'tranen' zijn,

CATECHISMUS ZONDAG 52 VRAAG 127

oppervlakkig kan 'heel ernstig' zijn, en dat het toch ergens blijft steken in wat wijzelf uiteindelijk doen en voelen en niet in wat God doet en gedaan heeft. Daarom moet je altijd zo voorzichtig zijn, maar goed ...

Vergeven. O. Overwinning. Wij wandelen toch naar de Geest? Ik kan met God door sterke benden dringen. Dwars door de muur heen ook, als het moet. Dat hebben we toch gezongen?

Ja, maar hoe gáát dat nu? Hoe wordt dat nu beleefd?

Het is zo mooi zoals Dr. Kohlbrugge dat ergens opmerkt. Hij zegt: Ja, je moet het zo zien: Wij moeten over een muur. Nou, we zetten alles op alles om er overheen te komen. En dan zijn we bijna erop, en dan krijg je de klem - ik zeg het even met mijn woorden, hoor, want het is al zo lang geleden, dat ik het gelezen hebt - in je vingers, bijvoorbeeld, en je valt zo op de grond en je breekt je benen. Waar blijf je nu? Ik kan met God door sterke benden dringen en over een muur? Maar, zegt hij erbij, weet je wat er dan gebeurt? Daar is nu opeens die hand van die trouwe God en Vader die pakt hem bij zijn kraag, daar ligt hij met zijn gebroken benen, en Hij zet hem er zo overheen. Dat vind ik toch zo'n dierbaar Evangelie. Ik denk weleens, als het anders was, dan zou ik toch nooit meer gered kunnen worden. Ik denk weleens, God moet mij toch wel haten, zo'n overschatter, die denkt dat God een soort ballonnetje is waar hij zichzelf mee in de lucht kan begeven. En hij ziet overal kans toe. Zo'n dwaas.

Nu dit: Dewijl wij zo zwak zijn, dat wij niet een ogenblik zouden kunnen bestaan.

Ja, ik geloof in één van de boeken van Stanley Jones, daar schrijft hij over dat wormpje dat uit de grond komt en dan komt daar dat ontzaggelijk grote wiel aan, dat wiel dat voelt het niet eens, dat gaat zo over dat stukje grond waar dat wormpje net uit het stof omhoog komt en maakt het gelijk plat, het is weg, er is niets meer van terug te vinden. Het kan niet bestaan. Zo komt het ons vaak voor. Heere, wie kan bestaan? Geloven we dat nu? Het is niet de inhoud van het geloof, bedoel ik, om dat daarin te beperken, want ik ben geen gelovige van de onmacht. Dat mag niet. Maar geloof je nu dat je een zondaar bent en een zondares? Denk je, o, dat je nu pas goed gaat voelen als het goed is, als God spreekt van vergeving en als je leert om vergeving te vragen? Anders dan ben je nog zo hoog, dan weet je niet eens waar je om moet vragen. Want dan zeg je: Wat doe ik nu, wat heb ik nu gedaan?

Maar dit: Geen ogenblik bestaan. Daarbij onze doodsvijanden. De duivel. De wereld. Ons eigen vlees, dat zijn we zelf dan hoor.

Drie vijanden.

Er werd weleens gezegd: Een driekoppig monster, duivel, wereld en vlees. De duivel, dat weten we. Dries van Agt zei: Ik ben niet bang, maar als hij ooit de duivel nog eens echt tegen komt, nou, dan zou je hem eens hard zien lopen. Want hij is zo'n machtige geest. Als God hem zijn gang laat gaan, met mij, met jou, ooh, dan kan je niet meer leven. Dan maakt hij je kort en klein, totdat hij je in zijn sterke poten wegsleept. Het is onvoorstelbaar. En ik weet wel, zijn macht is onttroond, God is almachtig, ook over de satan, maar toch, als hij de ruimte krijgt, als even de teugel gevierd wordt, nou dan ben je in de kortste keren dood of gek of ... het is niet om te zeggen wat hij allemaal doet.

CATECHISMUS ZONDAG 52 VRAAG 127

Dat is de duivel. Dat is de aanklager, de hinderaar, de sta-in-de-weg, de man die stiekem de bommetjes onder het zand legt, weet je wel, de mijnen, waar we van in de lucht vliegen, maar ook de netten spant, de netten die je niet ziet, die geen grote klap geven, maar je raakt er wel in verstrikt. De duivel. Soms doet hij heel vroom. Hij kan zingen, bidden, preken, alles en nog wat. Hij kan zich als een monnik voordoen, heel matig, alsof hij niet van de wereld is. Hij kan zich ook voordoen als iemand die in alle brooddronkenheid zijn weg gaat. Het is net een kameleon. Het meest, het liefst is hij in de kerk. Daar is hij het liefst. Waarom? Daar is een boodschap van zijn overwinnaar, Jezus Christus, Die hem overwonnen heeft. En daar is een boodschap die zo'n kracht van God krijgt dat mensen erdoor geraakt worden in het hart en dat ze beginnen te zeggen: Satan, het kan niet, o God verlos me van de banden waarin de boze mij beknelt, verlos mij uit des vijands handen, van dwingelandij en wreed geweld. In de kerk wordt soms gerammeld aan de ketens. Daar buiten niet zo erg. Daar is het allang goed. Als de mensen maar tevreden zijn met zichzelf en altijd maar blijven denken: Er zijn er die slechter zijn dan jij, zo erg is het met jou ook nog niet. Maar in de kerk ... Daarom is hij altijd in de kerk. Jongens, hij zegt: Niet luisteren, niet zingen, niet bidden, dat moet je niet doen. Dat zegt hij niet zo dat je het hoort, maar hij probeert het zo als het ware van binnen zo te maken, dat je denkt, of alleen maar denkt: Hoe is het met Ajax, hoe is het met dit, hoe is het met dat, hoe is het zus, hoe is het zo. Maar je moet nergens anders aan denken, dat wil hij niet. O, het is een geest waartegen wij niet bestand zijn. Dat is onze doodsvijand. Die wil ons dood hebben.

De wereld.

Nou, de wereld. Je moet niet denken dat de wereld nou helemaal zo verloren is, in die zin, er zijn nog wel mooie en leuke dingen op de wereld te zien. Jullie zijn met vakantie geweest ook en dan heb je een stukje van de wereld gezien, misschien wel een heel mooi stukje, bergen, bossen. Ja, maar dat is de aarde. Dat is de aarde, dat wordt ook weleens wereld genoemd, maar dat is de aarde. Maar hier wordt bedoeld met 'wereld' iets anders. Hier wordt bedoeld dat werkterrein van de duivel, waar de duivel de baas is, waar hij alles voor het zeggen heeft en waar hij alles probeert te verwoesten. Wereld. Daar zitten we ook middenin. Hoezo? De krant, de radio, de televisie, de boeken, de school, jezelf. Ons eigen vlees, laten we dat in één adem noemen. Maar ik zei vanmorgen iets - het was maar een aanstippen, een aandragen van bepaalde dingen, waarvan ik hoop dat we er eens over mogen denken met elkaar - over man en vrouw en zo, dan zeg je: Ja, alles wat je leest - of alles - wat de kinderen zien en horen, dat zit hartstikke vol met schijn. Driehoeksverhoudingen. De gekste dingen. Het is wel een soort spanning, misschien, maar daar is het helemaal vol van. Alsof er niets anders bestaat. Alsof er geeneen ander meer is die bij zijn eigen vrouw blijft en er geen vrouw is die bij haar eigen man blijft en geen meisje wat het met één jongen houdt. Dan kan je zeggen: Ja maarre, dat wil niet zeggen dat ik dat ook moet doen. En toch laat het iets na. Het is gek. Kijk, een mens is geen spiegeltje, maar een mens is net als een filmpje. Alles wat er op het filmpje komt, dat neemt hij op. Omdat je vlees bent. En vlees betekent dat je zelf ook een zondaar bent. Nu weet ik wel, ik kan moeilijk - daar hou ik trouwens niet van, hoor, dat kan

CATECHISMUS ZONDAG 52 VRAAG 127

niet, want ik voel, ik heb dat al eens eerder gezegd, mensen, je ziet het voor je ogen afspelen, daar moet je mij de schuld niet van geven, want het is gewoon de waarheid en ik heb dat in de geschiedenis altijd kunnen bemerken - bepaalde ontwikkelingen kan je niet tegenhouden. Dat gaat door. Als jij dit of dat niet hebt, dan hebben je kinderen het wel. En als je kinderen het niet hebben, dan hebben je kleinkinderen het. Maar het gaat door. Alles gaat door. De computertjes en de schermpjes en de programma's. Alles gaat door en het wordt nog veel gekker. Je zult het zien, als de wereld lang genoeg staat.

De wereld.

Het meest gangbare is dus: Het kwade.

Je kinderen worden daarmee geconfronteerd. Laten we nu eens aannemen dat - ja, ik kan niet zeggen: Je moet dit, je moet zus, je moet zo en dat. Ik ben in dat opzicht geen moralist, die jullie mores moet leren. Ik moet mores leren. Maar het zou toch wel kunnen zijn dat je zegt: Heere God, geef me toch wijsheid, geef me toch inzicht, geef me de matigheid, geef me het inzicht, geef dat ik daarvan iets op de kinderen mag overdragen. Begrijp je? Dat ik ze iets bij mag brengen. Dat boekje lezen ze toch wel, hoor. En dat programmaatje bekijken ze toch wel. Maar om nu eens iets er tegenover te stellen. Zou jij dat nu willen, jouw leven in het teken van de trouweloosheid, in het teken, puur, van het lichamelijke, alleen maar, wat mooi is, wat ook weer vergaat? Zou je ook die kant uit willen? Dan kan het wel zijn dat ze zeggen: Nou, liever niet. Je voelt je eigen dan ook bedreigd. Stel je voor dat jouw jongen, jouw man, jouw vrouw, jouw meisje er zo ook over zou denken, dat het allemaal zo makkelijk gaat. Ja, en toch, wat een verzoeking. Verzoeking.

En we zijn, juist omdat we vlees zijn ... Kijk, als we van steen waren, dan was het geen verzoeking. Die steen kan wel een klusje olie op zijn kop hebben, weet je wel, en een flinke trap, maar daar verandert niets mee. Maar wij zijn vlees. En die plaat, die levende plaat is zo gevoelig, neemt alles op. Heere, alstublieft, we zijn al wereld van onszelf, dat hoeven we niet meer te worden, er komt een stormwind van alles en nog wat over ons heen, geef ons nu alstublieft als vaders en als moeders en als kinderen een stukje wijsheid van U. We zijn in de wereld, dat zijn we. Paulus zegt: Je kunt je niet van alles onttrekken, want dan moest je wel uit de wereld gaan. Onze kinderen zitten ook achter een schermpje, hoor, op hun werk, of op school, of waar dan ook, of thuis, of op hun kamer, maar o, God we zijn toch zo verloren. Wil nu Zelf ons Uw wegen leren. En dan bedoel ik heus niet een onschuldig dingetje mee of een ditje en een datje. Ik bedoel nu écht die geraffineerde inbreng waarbij het kwaad gewoon wordt. Gewoon. Waar de ontrouw een spelletje wordt. Waar het leven niet anders wordt voorgesteld dan een 'plukken wat je plukken kan' en dan een spuitje en dan ben je dood, dan heb je het gehad. Dan heb je lol gehad en dan heb je dit gehad. Je hebt het in feite niet, je hebt alleen maar akeligheid gehad, je hebt alleen maar thuis zitten huilen: Waar zou mijn man nu nog zijn. Of die man heeft huilen: Waar zou mijn vrouw toch zijn?

Wereld.

En ons eigen vlees.

Hè?

CATECHISMUS ZONDAG 52 VRAAG 127

Ben jij een bekeerd iemand? Nee.

Ja, ik ben wel bekeerd.

Ik ben wel bekeerd. Maar ik ben zó bekeerd, dat ik nu echt ga geloven "en mijn eigen vlees".

De duivel, de wereld, in de eerste plaats ikzelf, maar ook mijn eigen vlees, niet ophouden mij aan te vechten. Daar ben ik naartoe bekeerd. Om dat te geloven. Ik geloof niet zo meer in die eruditie, in die hoogheid, in die waardigheid van een mens. Van mezelf niet, van een ander niet. We zijn niet zo mooi, we zijn niet zo goed, we zijn niet zo lief, we zijn niet zo rein, we zijn niet zo heilig, we zijn niet zo christelijk, we zijn niet zo ernstig. Helemaal niet. Heere, alstublieft, wil ons toch staande houden, overeind houden. Ook in deze tijd, met die stroom uit de verkeerde kant. Die aansluiting zoekt bij de stroom van binnenuit. Om zo samen te spannen tot onze ondergang. Heere, wil ons toch staande houden en sterken door de kracht van Uw Heilige Geest. Ik weet niet waar ik op terug moet vallen. Hè? Nee, in MIJ. Ik weet echt niet waar ik op terug moet vallen. Ik heb toch wat afgezocht, jongens, afgezocht en nog ben ik soms bezig of dat ik ergens iets kan vinden, waar ik op terug kan vallen. En nu elke keer weer, daar sta ik met lege handen, radeloos, ik weet het niet. Wat moet God toch met me beginnen? Ik weet niet wat ik er mee beginnen moet. Ik kan het niet, ik weet het niet, Heere, help toch. Lijk jij nu zo op een kind van God? Dat je dat echt bent? Of, is dit meer de waarheid: O, jongens, daar gaat hij, daar gaat hij: Heere, help me, hou me overeind, nu ga ik eraan! Geef dat we niet onderliggen. Onder de ijsschotsen stik je. Dan zwem je naar de verkeerde kant toe. Dat heb ik weleens horen zeggen, dat als iemand in een wak terecht komt, dan zou je zeggen: Nou, dan zwem je toch weer terug naar dat wak? Maar dat wak is net de donkere plek als je onder het ijs zit. En verder zie je licht. Je zwemt er precies vandaan. Dat moet je toch indenken, even maar en dan stik je. Er staat iemand, die ziet dat gebeuren.

Wil ons toch staande houden, dat we niet onderliggen.

Onderliggen, maar altijd weerstand bieden.

GEEF dat, want dat heb ik niet! Ik wil de duivel gelijk geven. Ik geef de wereld gelijk. Ik geef die kerels gelijk, die allemaal van die gekke dingen overhoop halen. Ik geef die vrouwen gelijk. Ik geef iedereen gelijk. Ik geef mezelf gelijk.

Maar wilt U geven: Weerstand.

Weerstand, dat is: Heere, help mij. Hosanna. Ontferm U, Heere.

Dat we ten enenmale de overhand behouden.

Nu, tenslotte.

Leid ons niet in verzoeking.

Wat is nu de grootste verzoeking?

Wat is nu het ergste?

Jezus Christus ging in de woestijn om van de satan verzocht te worden, veertig dagen. De Heilige Geest leidde Hem naar de woestijn. Hij bleef staande. Al ging het, je zou zeggen, door het donker heen, want dat is wat geweest. Hij probeerde de Heere Jezus met brood, hij probeerde Hem met een stunt uit te halen door van de tempel af te springen, hij probeerde het met de duivel te aanbidden, om zo aan de

CATECHISMUS ZONDAG 52 VRAAG 127

macht te komen over de hele wereld. NEE, NEE, NEE!! zei de Heere Jezus. Hij was alleen.

Weet je wat nu de grootste verzoeking is? Waar we nu voor bidden?

Heere, laat dat mij niet overkomen. Want als dat mij overkomt, dat ik werkelijk alleen ben, dan is het verloren. O, dan zal ik nooit meer U vragen, ik zal schoppen, trappen, slaan of ik zal een onverschillige bonk zijn, die zich nergens wat van aantrekt. Als U weg bent, dat is het aller-, allerergste. Soms denk je het weleens een moment, maar dat ís het nog niet. Dan lig je even onder het ijs, maar opeens ben je er toch uit. Maar als het écht zo is, dat je in díé verzoeking terecht komt, dat je ALLEEN bent, dan stort alles in. Dan ga je hollend de eeuwige dood in.

En dat mogen we afbidden. Dat mogen we afbidden: Heere, dat heb U gedaan en U bent staande gebleven in de woestijn. Maar als U er nu bij zou willen zijn, Heere Jezus, U hebt ons Zelf bij de arm gevat en gezegd: Jongens, verbeeldt je eigen niks, maar altijd vragen, hoor: Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.

AMEN